

Natuurtoets woningbouw Winsum

onderzoek naar beschermde plant- en diersoorten

projectnr. 203716
revisie 00
13 november 2009

Auteur(s)
ing. H.J. Riphagen

Opdrachtgever
Bouwfonds Ontwikkeling B.V.
Westerdorpsstraat 66
Postbus 15
3870 DA Hoevelaken

datum vrijgave

13-11-2009

beschrijving revisie 00

Definitieve rapportage

goedkeuring

ir. M. Korthorst

vrijgave

ing. E.T. van
Wilgenburg

Inhoud	Blz.
1 Inleiding	2
1.1 Aanleiding	2
1.2 Doel	3
1.3 Flora- en faunawet	3
1.4 Werkwijze	4
1.5 Leeswijzer	4
2 Het projectgebied	5
2.1 Bureaustudie	5
2.2 Terreinbezoek	6
2.3 Waargenomen en te verwachten beschermde soorten	8
2.4 Conclusie natuurwaarden	9
3 Toetsing effecten ingreep	11
3.1 Beschrijving ingreep	11
3.2 Effecten en mitigerende maatregelen	11
3.2.1 Vogels	11
3.2.2 Zoogdieren	12
3.2.3 Amfibieën	13
3.2.4 Vissen	13
4 Conclusies en aanbevelingen	14
4.1 Conclusies	14
4.2 Aanbevelingen	14
4.3 Voorbehoud	15
Bronnen	16
Bijlage 1: Wettelijk kader	17

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Brummelhuis bouwcoördinatie BV is voornemens om, ter plaatse van een bestaande woning en enkele loodsen, nieuwbouw te ontwikkelen. In onderstaande figuren is de ligging van het projectgebied weergegeven.

Figuur 1: ligging van het projectgebied rood omlijnd weergegeven (bron ondergrond www.maps.google.nl)

Figuur 2: ingezoomd op projectgebied (bron ondergrond www.maps.google.nl)

Vanuit de natuurwetgeving is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied, zodat hiermee rekening kan worden gehouden. De Flora- en Faunawet verbiedt handelingen die schadelijk zijn, zoals het plukken, uitsteken of vernielen van planten, het doden van dieren of het verontrusten, verstoren of vernielen van nesten, eieren of vaste rust- en verblijfplaatsen. Door, voorafgaand aan de ingrepen, stil te staan

bij aanwezige natuurwaarden, kan onnodige schade aan beschermde soorten worden voorkomen of beperkt. Indien schade niet te voorkomen is, is een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet noodzakelijk.

Brummelhuis bouwcoördinatie BV heeft Ingenieursbureau Oranjewoud gevraagd onderzoek te doen naar de natuurwaarden in het projectgebied en te onderzoeken of verbodsbepalingen van de natuurwetgeving worden overtreden en om aan te geven welke mitigerende maatregelen genomen kunnen worden om de effecten van de ingreep zo klein mogelijk te houden en/of te vermijden.

Het projectgebied ligt niet in een gebied dat is aangewezen als Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het gebied ligt evenmin in een gebied dat wordt beschermd door de Natuurbeschermingswet. Vanuit de 'Groene Wetten' is derhalve voor deze ontwikkeling alleen de Flora- en faunawet relevant.

1.2 Doel

Het doel van de voorliggende natuurtoets is het opsporen van mogelijke strijdigheden van de voorgenomen ingrepen met de huidige Flora- en faunawet en te bepalen of eventueel de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.3 Flora- en faunawet

In het kader van de Flora- en faunawet is een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. De voorgenomen ingrepen vallen binnen deze wetgeving in de categorie ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Indien als gevolg hiervan verbodsbepaling van de Flora- en faunawet worden overtreden (bijvoorbeeld plukken, verstoren, doden, vangen) is een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet noodzakelijk. Een dergelijke ontheffing moet worden aangevraagd bij het ministerie van LNV. Een ontheffing wordt alleen verleend als met zekerheid is vastgesteld dat de betreffende soort daadwerkelijk in het gebied voorkomen.

Het is hierbij van belang om te weten tot welke beschermingscategorie de aanwezige soorten behoren. De beschermde soorten zijn momenteel ingedeeld in drie categorieën:

- algemene soorten waarvoor geen ontheffingsplicht geldt wegens een algehele vrijstelling;
- strikt beschermde soorten waarvoor een ontheffingsplicht geldt voor werkzaamheden die leiden tot verstoring van deze soorten of vernietiging van het leefgebied;
- overige soorten ('middengroep') waarvoor een vrijstelling geldt indien wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. Voor het onderhavige project is een dergelijke gedragscode momenteel niet van toepassing, zodat ook voor deze soorten een ontheffingsplicht geldt. De voorwaarden waaronder voor deze soorten een ontheffing kan worden verkregen zijn minder streng dan voor de strikt beschermde soorten.

Daarnaast geldt voor alle soorten, ook de niet beschermde soorten, de algemene zorgplicht. Dit houdt in dat redelijkerwijs maatregelen genomen worden, dan wel handelingen met negatieve effecten redelijkerwijs achterwege gelaten worden, om schade aan plant- en diersoorten zoveel mogelijk te beperken.

Om bij het opstellen van plannen of projecten, dan wel bij de uitvoering van de werkzaamheden, rekening te kunnen houden met de aanwezige beschermde plant- en diersoorten is het noodzakelijk om te weten welke soorten in het gebied voorkomen.

1.4 Werkwijze

Om eventuele strijdigheden met de Flora- en faunawet op te sporen dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

1. Welke wettelijk beschermde soorten komen in het projectgebied voor? Welke status hebben deze soorten?
2. Welke invloed heeft de geplande ingreep in het betreffende gebied op de (strikt) beschermde soorten?
3. Door welke maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen of verzacht?
4. Indien de duurzame staat van instandhouding van strikt beschermde soorten in gevaar komt, welk vervolgtraject dient dan doorlopen te worden?
5. Voor welke beschermde soorten moet een ontheffing aangevraagd worden?

Om bovenstaande vragen te beantwoorden zijn de volgende stappen doorlopen.

Stap 1. Bureaustudie

Op basis van literatuuronderzoek en verspreidingsatlassen is nagegaan of er wettelijk beschermde plant- of diersoorten in het projectgebied voorkomen. Bij het Natuurloket is gecontroleerd of aanvullende (actuele) gegevens verkregen kunnen worden.

Stap 2. Veldbezoek

Na het bureauonderzoek is een verkennend veldbezoek gebracht aan het projectgebied en de omgeving. Hierbij is, op basis van de gegevens van de bureaustudie, beoordeeld voor welke soorten het projectgebied daadwerkelijk een geschikte habitat biedt en daarmee welke soorten er daadwerkelijk voor kunnen komen.

Stap 3. Effectenonderzoek

Op basis van de beschrijving van de voorgenomen ingreep en de verzamelde gegevens van stap 1 en 2 zijn de (mogelijke) effecten op de verwachte beschermde soorten beschreven. Voor de verwachte negatieve effecten op de beschermde soorten worden mitigerende maatregelen voorgesteld.

Stap 4. Conclusies en advies met betrekking tot vervolg

Op basis van stap 1 tot en met 3 zijn conclusies getrokken met betrekking tot eventuele overtredingen van verbodsbepalingen zoals genoemd in de Flora- en faunawet art. 75, en te nemen vervolgstappen.

1.5 Leeswijzer

De kern van dit rapport bestaat uit de signaleerde knelpunten met de Flora- en faunawet en de hieruit voortvloeiende consequenties en aanbevelingen met betrekking tot het vervolgtraject. Deze zijn terug te vinden in hoofdstuk 4. De achtergrondinformatie voor de natuurtoets en de resultaten van de toetsing staan beschreven in de hoofdstukken 2 en 3. Hoofdstuk 2 omvat een beschrijving van de in het projectgebied aanwezige biotopen en de hierin verwachte soorten. Hoofdstuk 3 omvat de effectenbeoordeling en maatregelen om effecten te voorkomen of beperken. De beschrijving van het wettelijke kader achter deze toetsing is opgenomen in bijlage 1.

2 Het projectgebied

Het projectgebied bevindt zich in de bebouwde kom van het dorp Winsum (Gr) aan de Onderdendamsterweg (zie ook figuur 1 en 2). Het projectgebied bestaat uit een oude boerderij, met enkele loodsen. Rondom deze boerderij is de wijk "de Brake" aangelegd. De watergangen rondom deze wijk en de projectlocatie staan in directe verbinding met het Winsumer diep.

2.1 Bureaustudie

Bij het natuurloket is nagegaan welke informatie voor het betreffende gebied beschikbaar is. Het projectgebied valt op de grens van twee kilometerhokken. Van deze twee kilometerhokken zijn de rapporten opgevraagd. Hieruit blijkt dat verschillende soortgroepen zijn onderzocht.

Rapportage voor kilometerhok X:230 / Y:594							
Soortgroep	FF1*	FF23* FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid* Detail*	Actualiteit*	
Vaatplanten	1	1		1	goed	-	1991-2007
Mossen					goed		1997-2007
Korstmossen					redelijk	51-100%	1992-2007
Paddestoelen					slecht		1992-2007
Zoogdieren		8		7	slecht	01-100%	1997-2007
Broedvogels					niet		1992-2007
Watervogels					redelijk	0%	96/97-06/07
Reptielen					niet		1992-2007
Amfibieën					niet		1992-2007
Vissen					niet		1992-2007
Dagvlinders					goed		1998-2008
Nachtvlinders					matig		1980-2008
Libellen					matig		1993-2007
Sprinkhanen					niet		1993-2007
Overige ongewervelden					slecht		1993-2007

Rapportage voor kilometerhok X:230 / Y:595							
Soortgroep	FF1*	FF23* FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid* Detail*	Actualiteit*	
Vaatplanten	1				goed	-	1991-2007
Mossen					matig		1997-2007
Korstmossen					niet		1992-2007
Paddestoelen					niet		1992-2007
Zoogdieren	1	1		1	slecht	51-100%	1997-2007
Broedvogels			1		slecht	0%	1996-2007
Watervogels					redelijk	0%	96/97-06/07
Reptielen					niet		1992-2007
Amfibieën					niet		1992-2007
Vissen					niet		1992-2007
Dagvlinders					slecht		1998-2008
Nachtvlinders					niet		1980-2008
Libellen					niet		1993-2007
Sprinkhanen					niet		1993-2007
Overige ongewervelden					niet		1993-2007

Figuur 3: rapporten natuurloket (bron: www.natuurloket.nl)

In kilometerhok X230/Y594 zijn beschermde vaatplanten en zoogdieren aangetroffen. Er zijn twee soorten vaatplanten aangetroffen die in tabel 1 en tabel 2/3 van de Flora- en faunawet vallen. Daarnaast is één soort vaatplant aangetroffen die op de rode lijst staat. Strikt beschermde zoogdieren zijn in grote mate gezien. Het gaat om acht verschillende soorten, welke allemaal in tabel 2/3 van de Flora- en faunawet vallen. Zeven van de aangetroffen zoogdiersoorten vallen ook onder de habitatrichtlijn. Daarom mag verwacht worden dat een groot deel van deze soorten vleermuizen betreffen.

In kilometerhok X230/Y595 zijn beschermde vaatplanten, zoogdieren en broedvogels aangetroffen. Er is slechts één soort vaatplant, die in tabel 1 van de Flora- en faunawet valt, gesignaleerd. Daarnaast zijn er twee soorten zoogdieren uit tabel 1 en tabel 2/3 en één broedvogel vastgelegd. Eén van de aangetroffen zoogdiersoorten valt ook onder de habitatrictlijn. Dit betreft waarschijnlijk een vleermuis.

Naast de gegevens van het Natuurloket is gebruik gemaakt van de gegevens in verschillende verspreidingsatlassen. Het betreft hier gegevens van de soortgroepen broedvogels (SOVON, 2002), zoogdieren (Atlas van de Nederlandse zoogdieren, 1992), libellen (Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002), dagvlinders (Tax, 1989), reptielen en amfibieën (www.RAVON.nl), vissenatlas Groningen/Drenthe (Brouwer et al., 2008; www.RAVON.nl) en insecten (www.Naturalis.nl).

2.2 Terreinbezoek

Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden van het projectgebied is op 2 november 2009 een veldbezoek gebracht aan het gebied. In het projectgebied zijn de volgende biotopen aangetroffen:

- bebouwing
- braakliggend terrein
- watergangen en oevers
- bomen en struiken

Bebouwing

Het projectgebied bestaat grotendeels uit bebouwing. Er staat een woning met aanbouw en een grote loods op het terrein. Het erf is verhard doormiddel van betonplaten. De loodsen en de aanbouw zijn, vanwege de pannendaken en de vele openingen, uitermate geschikt als verblijfplaats voor verschillende soorten vleermuizen.

Foto 1: woning en aanbouw

Foto 2: loodsen

Braakliggend terrein

Een deel van het erf ligt braak en is verruigd. Een vroegere boomgaard/moestuin is overwoekerd en ligt vol met houten planken. Het achterliggende weiland is ook verruigd en staat vol met verschillende distelsoorten.

Foto 3: verruigd weiland met op achtergrond nieuwbouw.

Foto 4: verruigde boomgaard/moestuin

De ruigtekruiden vormen geschikt biotoop voor dagvlindersoorten als Atalanta, Dagpauwoog, Klein geaderd witje, Landkaartje, Argusvlinder en Distelvlinder. Er zijn geen bijzondere (beschermde of bedreigde) vlindersoorten te verwachten. In de ruigten zoeken vogels als Putter en Kneu voedsel. In de vegetatie schuilen kleine zoogdieren, zoals Bosmuis, Dwergmuis en Huisspitsmuis. Dat geldt ook voor hun natuurlijke vijanden: marterachtigen, zoals Wezel en Bunzing. Gezien het aanwezige habitat en de bebouwde omgeving is het onwaarschijnlijk dat grondgebonden zoogdieren uit tabel 2/3 van de Flora- en Faunawet binnen de directe omgeving van het projectgebied voorkomen.

Watergang en oevers

Rond het projectgebied bevinden zich enkele watervoerende watergangen en een bijna droogstaande watergang. De breedte van de watervoerende slootjes varieert van circa 1 tot 3 meter. Het water in deze slootjes is matig helder en bruin. De oevers zijn vrijwel overal weelderig begroeid, maar met weinig soorten. Veel voorkomend zijn soorten, zoals Liesgras, Gele lis, Riet, Haagwinde, Grote lisdodde en Rietgras. Langs de oever staan plaatselijk een aantal solitaire bomen. In- en op het water zijn bijna geen waterplanten aanwezig. Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen.

Watervogels zoals Wilde eend, Waterhoen en Meerkoet zijn soorten met een habitatvoorkeur voor water en/of riet. Deze soorten komen dan ook voor ter plaatse van de slootjes rondom het projectgebied. Het water lijkt geschikt voor algemene vissoorten. Beschermde vissen, zoals de Grote modderkruiper en Bittervoorn worden in deze watergang niet verwacht. Deze soorten komen vooral voor op plekken met veel waterplanten. Deze plekken ontbreken in het projectgebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen libellen waargenomen. Omdat de biotopen in het projectgebied niet geschikt zijn voor (beschermde) libellen worden ze in het projectgebied niet verwacht. Het water en de begroeiing in de omgeving vormen een mogelijk leefgebied voor algemeen voorkomende amfibieën, zoals Gewone pad, Bruine kikker en Kleine watersalamander. Geschikte omstandigheden voor zwaar beschermde amfibieën ontbreken in het projectgebied waardoor deze soorten niet in het projectgebied voor zullen komen.

Foto 5: droogstaande watergang langs projectgebied

Foto 6: rietruigte langs watergang

Bomen en struiken

Langs de watergangen en in het projectgebied staan enkele bomen en struiken en enige rietruigte. Omdat in de omgeving veel nieuwbouwwoningen staan, vormen deze bomenrijen geen verbinding met andere opgaande elementen. De bomen en struiken zijn geschikt als broedplaats voor vogels, zoals Winterkoning, Merel, Koolmees, Houtduif en Vink. Aangezien er geen oude bomen aanwezig zijn, is de verwachting dat er geen vogels met een vaste broed- of verblijfplaats voorkomen, zoals roofvogels, uilen en spechten. Aangezien er geen oude bomen met holtes in het projectgebied aanwezig zijn, is de verwachting dat er geen vleermuizen binnen het projectgebied voorkomen

2.3 Waargenomen en te verwachten beschermde soorten

Op basis van de gegevens van de bureaustudie en de tijdens het veldbezoek vastgelegde biotopen is een inschatting gemaakt van de beschermde soorten die in het projectgebied te verwachten zijn dan wel tijdens het veldbezoek ook zijn waargenomen (of sporen ervan).

Vogels

Het projectgebied is leefgebied voor algemene en wijdverspreide stad- en struweelvogels. Aangezien er maar in beperkte mate bomen en struiken op het terrein aanwezig zijn en vanwege de geringe omvang van het terrein is het aantal broedende vogels beperkt. De bomen zijn geschikt als nestboom voor soorten als Ekster, Houtduif en Turkse tortel. De stammen van de aanwezige bomen zijn gaaf en zonder holen en gaten, de bomen zijn ongeschikt voor holenbroeders. Het struweel is geschikt als broed- en leefgebied voor onder meer mussen, zangers en lijsterachtigen. Langs de watergangen kunnen algemene watervogels tot broeden komen, zoals de Wilde eend en Meerkoet.

Zoogdieren

Natuurloket geeft aan dat er acht soorten zoogdieren bekend zijn. De loodsen zijn uitermate geschikt als kolonie en verblijfplaats voor vleermuizen. Alle vleermuizen zijn opgenomen in tabel 3 van de Flora en faunawet. Met name de kolonieplaatsen en

verblijfplaatsen zijn strikt beschermd. Andere beschermde zoogdieren die door het Natuurloket in dit kilometer gemeld worden betreffen ook soorten die voorkomen in de natuurlijke boomgaard Appelhof. De Appelhof ligt midden in de bebouwde kom van Winsum. Er komen verschillende beschermde soorten flora en fauna voor. Op het projectgebied zijn enkele algemene muizensoorten te verwachten en middelgrote zoogdieren zoals egels en konijnen.

Amfibieën en reptielen

In de watergangen rondom het projectgebied zijn algemeen en wijdverspreide amfibieën te verwachten, zoals Bruine kikker, Bastaard kikker, Kleine watersalamander en de Gewone pad. Reptielen worden niet op de planlocatie verwacht. Er is geen geschikte biotoop voor reptielen aangetroffen tijdens het veldbezoek en in de literatuur wordt geen melding gemaakt van reptielen in deze omgeving.

Planten

Er zijn tijdens het gebiedsbezoek alleen algemene ruigtekruiden en gecultiveerde (tuin)planten aangetroffen. Het betreft soorten als Grote brandnetel, Akkerdistel, Engels Raaigras, Riet, Rietgras, Liesgras en Bijvoet. Gezien de verruigde vegetatie is het voorkomen van beschermde planten in het projectgebied uit te sluiten.

Vissen en waterplanten

Het waterlichaam Boterdiep-Winsumerdiep, waar de watergangen rond het projectgebied toe behoren en in directe verbinding mee staan, wordt getypeerd als een groot ondiep kanaal. De huidige ecologische kwaliteit wordt middels de KRW-methodiek beoordeeld als matig tot ontoereikend. Er komen niet veel waterplanten voor. De oeverzone, die erg belangrijk is in dit soort wateren is slecht ontwikkeld. Vanwege het gebrek aan voldoende structuur in het water en langs de rand is de visstand ook maar matig ontwikkeld. Brasem, Blankvoorn en in mindere mate Kolblei zijn soorten die veel voorkomen. Deze soorten zijn indicatief voor voedselrijk en waterplantenarm water.

Uit de vissenatlas Groningen/Drenthe blijkt dat de Kleine modderkruiper voorkomt in de watergangen rondom de projectlocatie (Brouwer et al. 2008). De Kleine modderkruiper valt onder tabel 2 van de Flora- en faunawet.

Paddestoelen, (Korst)mossen, Vlinders, Libellen en overige ongewervelde. Het gebied is ongeschikt voor beschermde ongewervelde.

2.4 Conclusie natuurwaarden

Uit de bureaustudie en het terreinbezoek blijkt dat in het projectgebied enkele beschermde soorten voorkomen. Het gaat onder andere om soorten die algemeen in Nederland voorkomen. Hiernaast wordt het plangebied en de directe omgeving van het gebied gebruikt door vogels als leefgebied, maar ook als broedbiotoop.

Ook komen er soorten in het projectgebied voor die zwaarder beschermd zijn. Het gaat hierbij om vleermuizen. De in het projectgebied aanwezige loodsen zijn geschikt als kolonie en verblijfplaats voor vleermuizen. Er zijn voldoende invliegopeningen waargenomen en de lijnstructuren in de omgeving zijn geschikt als vliegroutes.

De vissenatlas Groningen/Drenthe (Brouwer et al. 2008) maakt melding van de aanwezigheid van Kleine modderkruipers in de omgeving. Dit is een beschermde vissoort en valt in tabel 2 van de Flora- en faunawet.

Het plangebied bevindt zich niet in of nabij een speciale beschermingszones (SBZ), aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn. Het project heeft daarom niet getoetst te worden aan de nieuwe natuurbeschermingswet 1998. Het plangebied maakt geen onderdeel uit van de Ecologische hoofdstructuur of de Provinciale ecologische hoofdstructuur.

3 Toetsing effecten ingreep

3.1 Beschrijving ingreep

Ten behoeve van de woningbouw zal de planlocatie volledig opnieuw worden ingericht. Alle bestaande bebouwing wordt gesloopt en er zal grondwerk moeten worden verricht. Bomen en struiken in het projectgebied zullen worden gerooid. De watergangen blijven grotendeels ongemoeid. Er zullen waarschijnlijke wel nieuwe beschoeiingen worden geplaatst. Tijdens de aanleg zullen er transportbewegingen ten behoeve van de aanleg plaatsvinden. Ook zullen er tijdens de aanleg mogelijk heiwerkzaamheden plaatsvinden. Na voltooiing van de bouwfase kunnen er versturende activiteiten en vervoersbewegingen plaatsvinden door bewoning.

3.2 Effecten en mitigerende maatregelen

Uit de bureaustudie en het veldbezoek blijkt dat een aantal beschermde soorten verwacht mogen worden. De schade en gevolgen van de werkzaamheden voor deze beschermde flora en fauna worden hieronder besproken. Bovendien zullen maatregelen, die kunnen worden genomen om negatieve effecten te beperken, aan de orde komen. Algemeen geldt dat er sprake is van schade als het leefgebied van beschermde soorten wordt vernietigd of verstoord of als beschermde soorten worden vernietigd (planten), verwond of gedood. Soortgroepen die niet verwacht worden in het projectgebied worden buiten beschouwing gelaten in deze effectbeoordeling.

3.2.1 Vogels

In het projectgebied zijn vogels aanwezig. Watervogels kunnen in de slootjes in het projectgebied broeden. In de bomen en struiken in het projectgebied kunnen diverse soorten broedvogels voorkomen. Ook in de ruigtes in het projectgebied kunnen broedvogels voorkomen.

In het algemeen kan worden gesteld dat ingrepen in het projectgebied tijdens het broedseizoen (circa 15 maart – 15 juli) negatieve effecten hebben op de meeste vogelsoorten door vernietiging van broedplaatsen en verstoring van de reproductie. Vanuit de Flora- en faunawet is het daarom verboden om broedende vogels te verstoren. Wettelijk gezien wordt er ook geen ontheffing verleend indien (broed)vogels worden verstoord, omdat dit makkelijk voorkomen kan worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen te starten.

Een uitzondering hierop vormen standvogels die hun nest het gehele jaar gebruiken, dan wel jaarlijks van hetzelfde nest gebruik maken. Van deze soorten zijn de nesten, voor zover ze niet permanent verlaten zijn, jaarrond beschermd. Te denken valt hierbij aan hollenbroeders die afhankelijk zijn van vaste holtes in bomen en roofvogels en uilen die jaarlijks hun oude nest weer opzoeken. In het projectgebied zijn dit soort nesten niet aangetroffen en te verwachten.

Vogels kunnen zowel ter plaatse van de ingreep als in een aangrenzende zone worden verstoord. Verstoringafstanden kunnen per soort verschillen. Daarnaast is het van belang in welke periode van het jaar een vogelsoort wordt verstoord. Doordat verstoring in de

broedperiode de meeste gevolgen hebben voor een soort is de bescherming van vogels grotendeels gericht op het broedseizoen.

Als werkzaamheden voor aanvang van het broedseizoen starten, zullen er geen verstoringgevoelige vogels in de directe omgeving gaan broeden. De werkzaamheden kunnen dan in het broedseizoen voortgezet worden.

Het is ook toegestaan om voor aanvang van het broedseizoen maatregelen te nemen waardoor het gebied onaantrekkelijk wordt als broedgebied voor vogels. Als er geen broedende vogels aanwezig zijn kunnen de werkzaamheden het hele jaar starten. In de omgeving van de planlocaties is voldoende alternatief broedbiotoop aanwezig.

Na de ingreep is het projectgebied deels ongeschikt voor vogels die gebruik maken van de nu aanwezige ruigte en de bomen en struiken. Het betreft echter een klein deel van het geschikte biotoop: er blijven in de omgeving voldoende geschikte alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar. Bovendien betreft het hier algemeen voorkomende vogels.

Wanneer de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaats vinden, komt de gunstige staat van instandhouding van de in het projectgebied voorkomende vogelsoorten niet in gevaar door de voorgenomen werkzaamheden.

3.2.2 Zoogdieren

Door de werkzaamheden wordt een deel van het leefgebied van een aantal kleine zoogdieren, zoals de diverse muizensoorten, tijdelijk vernietigd. Door de inzet van zware machines lopen deze dieren tevens het gevaar om gedood te worden. Effecten op kleine zoogdieren kunnen worden beperkt door, voordat de werkzaamheden beginnen, de ondergroei zeer kort te maaien. Door de aanwezige vegetatie, ter plaatse van het projectgebied, zo kort mogelijk te houden blijft het gebied door het ontbreken van dekking voor veel soorten weinig aantrekkelijk. Tevens zullen tijdens het grondverzet nog aanwezige exemplaren bij gebrek aan dekking het gebied eerder ontvluchten. Grotere meer mobiele soorten als Hermelijn en Wezel zullen het gebied als gevolg van de verstoring vermijden. In de omgeving zijn voldoende schuilplaatsen voor deze soorten aanwezig. Negatieve effecten op deze soorten zijn dan ook niet aan de orde.

Het gaat hier om algemene soorten uit tabel 1. Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Voor de werkzaamheden (ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.

De gunstige staat van instandhouding van de in het projectgebied voorkomende of verwachte zoogdiersoorten wordt niet aangetast.

Vleermuizen

De gebouwen, en dan met name de loodsen, zijn geschikt als kolonie- en verblijfplaats voor verschillende soorten gebouwbewonende vleermuizen. Vleermuizen maken, afhankelijk van de soort, gebruik van met name oude bebouwing als vaste woon- en of verblijfplaats. Bij aanwezigheid van vleermuizen in te slopen gebouwen leidt dit tot vernietiging van rustplaatsen, voortplantingsplaatsen en/of kolonieplaatsen. Bovendien leiden de (sloop) werkzaamheden veelal tot verstoring en/of doding van de vleermuizen).

Vleermuizen zijn strikt beschermde diersoorten en staan vermeld op tabel 3 van de Flora en faunawet en op bijlage 4 van de Habitatrictlijn. Voor het verstoren of vernietigen van vaste woon-, en/of verblijfplaatsen geldt het strengste afwegingskader.

Op het projectgebied kan de aanwezigheid van een vaste verblijfplaats in de vorm van winterverblijf of een kraamkolonie niet uitgesloten worden. De loodsen hebben voldoende openingen om vleermuizen binnen te laten, daarnaast bestaat de dakbedekking uit dakpannen waaronder vleermuizen gemakkelijk weggelopen.

Er zijn geen permanente effecten op vleermuizen voorzien. In de huidige situatie is veel straatverlichting en licht uit de woning(en) aanwezig. Extra verstoring door verlichting van de nieuw te bouwen woningen is daarom niet te verwachten.

Het voorkomen van zwaar beschermde vleermuizen kan niet worden uitgesloten. Een nader onderzoek naar het voorkomen van verblijf- kolonie of voortplantingsplaatsen van vleermuizen in de bebouwing is vereist.

3.2.3 Amfibieën

Door de werkzaamheden wordt een deel van het leefgebied van algemeen voorkomende amfibieën tijdelijk vernietigd. Het betreft hier soorten uit tabel 1 van de Flora- en faunawet. Omdat de mobiliteit van amfibieën gering is, lopen individuen bovendien het gevaar gedood te worden. Om de negatieve effecten voor amfibieën zoveel mogelijk te beperken wordt aanbevolen voordat er werkzaamheden aan de watergang plaatsvindt, de ondergroei zeer kort te maaien. Door het ontbreken van schuilplaatsen wordt dit gedeelte minder aantrekkelijk. Aanbevolen wordt om dit in het najaar te doen, omdat verstoring van amfibieën in de winter er toe kan leiden dat individuen bevriezen. Door het ontbreken van schuilplaatsen wordt tevens voorkomen dat amfibieën op de werkplekken gaan overwinteren. Door de werkzaamheden kan er wel incidenteel een pad verwond of gedood worden. Wanneer tijdens de werkzaamheden individuele exemplaren worden aangetroffen kunnen deze eenvoudig worden opgepakt en verplaatst worden naar een nabij gelegen watergang.

Het gaat hier om algemene soorten uit tabel 1. Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Voor de werkzaamheden (ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.

De gunstige staat van instandhouding van de in het projectgebied voorkomende amfibieën wordt niet aangetast. Het aanvragen van een ontheffing is daarom niet noodzakelijk.

3.2.4 Vissen

In de watergangen rondom het projectgebied wordt de beschermde Kleine modderkruiper verwacht (tabel 2 van de Flora- en faunawet). Er vinden geen werkzaamheden in het waterlichaam zelf plaats. Wel is het mogelijk dat er nieuwe beschoeiingen worden gezet. Hiervan ondervindt de Kleine modderkruiper geen negatief effect.

De gunstige staat van instandhouding van de in het projectgebied voorkomende Kleine modderkruiper wordt niet aangetast. *Het aanvragen van een ontheffing is daarom niet noodzakelijk.*

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Uit de uitgevoerde toetsing blijkt dat in het projectgebied broedende vogels verwacht worden. De werkzaamheden moeten daarom buiten het broedseizoen (circa 15 maart tot en met 15 juli) uitgevoerd worden. Daarnaast is niet uit te sluiten dat in de te slopen loodsen of in het woonhuis vleermuizen kolonie dan wel verblijfplaatsen hebben.

Nader onderzoek is vereist om het voorkomen van vleermuizen in beeld te brengen. Met behulp van dit vleermuisonderzoek is het, wanneer ook daadwerkelijk vleermuizen worden aangetroffen, mogelijk en noodzakelijk om ontheffing aan te vragen.

De overige diersoorten waarop als gevolg van de voorgenomen plannen negatieve effecten worden verwacht, zijn veelal soorten uit tabel 1 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een algemene vrijstelling. Voor overtredingen van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet is voor deze soorten daarom geen ontheffing nodig. Wel geldt voor alle soorten de zorgplicht. Ook voor de zeer algemene soorten als Brasem en Blankvoorn.

Voor alle soorten geldt dat in de omgeving voldoende leefgebied behouden blijft.

4.2 Aanbevelingen

De onderstaande mitigerende maatregelen worden voorgesteld in het kader van de algemeen geldende zorgplicht.

- In het kader van de zorgplicht met betrekking tot zoogdieren wordt aanbevolen om voordat de werkzaamheden beginnen, de ondergroei zeer kort te maaien. Het leefgebied voor kleine zoogdiersoorten wordt hierdoor minder geschikt. Tijdens de werkzaamheden zullen nog aanwezige exemplaren bij gebrek aan dekking het gebied eerder ontvluchten.
- In het kader van de zorgplicht met betrekking tot amfibieën wordt aanbevolen om, voordat er werkzaamheden aan de sloten plaatsvinden, de ondergroei zeer kort te maaien. Het leefgebied voor amfibieën wordt hierdoor minder geschikt. Aanbevolen wordt om dit in het najaar te doen. Als tijdens de werkzaamheden individuele exemplaren van amfibieën worden aangetroffen kunnen deze eenvoudig worden opgepakt en verplaatst worden naar een nabij gelegen watergang.
- In het kader van de zorgplicht met betrekking tot vissen wordt aanbevolen om bij werkzaamheden aan de oevers en randen van de watergangen, zoals bij aanbrengen van beschoeiing, een zijde op te werken. Hierdoor krijgen eventueel aanwezige vissen de kans om te vluchten.

Daarnaast is een aanvullend onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen in de loodsen en het woonhuis vereist.

4.3 Voorbehoud

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op beperkte inventarisatiegegevens van derden en literatuuronderzoek. Deze gegevens geven geen garantie dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden geen (andere) beschermde soorten worden waargenomen. Natuur is vaak verrassend. Om de risico's zo veel mogelijk te verkleinen wordt aanbevolen om vlak voordat de werkzaamheden beginnen, het terrein te controleren op de aanwezigheid van (andere) beschermde soorten.

Bronnen

- Brouwer, Tako, Ben Crombaghs, Ate Dijkstra, Albert Jan Scheper en Peter Paul Schollema, 2008. Vissenatlas Groningen Drenthe, Verspreiding van zoetwatervissen in Groningen en Drenthe in de periode 1980-2007. Bureau Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Tax, M.H., 1989. Atlas van de Nederlandse dagvlinders. Vlinderstichting, Wageningen en Natuurmonumenten, 's-Graveland.
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen, *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*, Stichting uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, 1992.
- www.Maps.google.nl
- www.Naturalis.nl/EIS
- www.Natuurloket.nl
- www.RAVON.nl
- www.Waarneming.nl

Bijlage 1: Wettelijk kader

Hieronder volgt een algemene beschrijving van de Natuurwetgeving, gevolgd door betreffende onderdelen van de wetgeving.

De Nederlandse natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming omvat de beschermde natuurmonumenten (aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet) en de Speciale BeschermingsZones (SBZ), aangewezen in het kader van de Vogel- en/of de Habitatrichtlijn. De gebiedsbescherming van de SBZ is sinds 1 oktober 2005 geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998.

Globaal kan gesteld worden dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de natuurwaarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

De soortbescherming is opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen SBZ welke zijn vermeld in bijlage IV. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het projectgebied. Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Vanuit deze kennis dienen plannen en projecten getoetst te worden aan eventuele strijdigheid met de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet.

Flora- en faunawet

Onder de werking van de Flora- en faunawet vallen circa 1.000 dier- en plantensoorten. Alle inheemse zoogdieren (m.u.v. de huismuis en zwarte en bruine rat), vogels, amfibieën en reptielen zijn beschermd. Tevens hebben een aantal soorten planten, vissen, insecten en ongewervelden een beschermde status. Voor de in het wild voorkomende planten en dieren geldt de algemene zorgplicht (art. 2).

Volgens de Flora- en faunawet mogen beschermde dier- en plantensoorten niet worden verwond, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet worden beschadigd, vernield of verstoord.

Beschermde planten mogen op geen enkele wijze van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. De verbodsbepalingen van de wet staan genoemd in onderstaand kader.

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde planten:

- Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of om een andere manier van de groeiplaats verwijderen van planten
- Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van planten

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde dieren:

- Artikel 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen van dieren. Het met het oog op bovenstaande doelen opsporen van dieren.
- Artikel 10: Het opzettelijk verontrusten van dieren
- Artikel 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen wegnemen, verstoren van nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren.
- Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van dieren

De werkingssfeer van de Flora- en faunawet is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft soorten overal in Nederland bescherming.

In artikel 75 van de Flora- en faunawet worden de ontheffingsmogelijkheden weergegeven. Op 22 februari 2005 is de 'AmvB met wijzingen van art. 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzingen' in werking getreden. In deze AMvB wordt het strenge beschermingsregiem van toepassing op beschermde soorten die tevens (ernstig) bedreigd zijn. Voor de algemeen voorkomende soorten geldt voor een aantal verbodsbepalingen bij o.a. ruimtelijke ingrepen een vrijstelling.

Bij de beoordeling van aanvragen voor ontheffing ex art. 75 van de Flora- en faunawet maakt het uitvoeringsbureau van het ministerie van LNV (DLG) onderscheid in drie tabellen van soorten, te weten:

1. Algemeen voorkomende soorten, waarvoor een vrijstelling geldt voor overtredingen van artikel 8 t/m 12 bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik.
2. Minder algemene soorten (overige soorten of 'middengroep') die niet voorkomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer een door het ministerie goedgekeurde gedragscode is opgesteld. Wanneer deze niet is opgesteld is een ontheffing nodig. In deze categorie vallen ook alle vogelsoorten.
3. Strikt beschermde soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn of bijlage 1 van de AMvB. Voor deze soorten geldt een streng toetsingskader waarbij moet worden aangetoond dat er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang, er geen alternatieven zijn en de ingreep geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Notitie aanvullend onderzoek

'Vleermuizen Onderdendamsterweg, Winsum'

Auteurs: Ing. M. Wallink
Project: 10136
Datum: 13 oktober 2010
Status: Definitieve rapportage

1 Aanleiding en doelstelling

Ten behoeve van de ruimtelijke onderbouwning voor de sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden op een erf aan de Onderdendamsterweg te Winsum, is in opdracht van Oranjewoud (contactpersoon dhr. H.J. Riphagen) door EcoGroen Advies B.V. onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd.

Het is belangrijk om voorafgaand aan ruimtelijke ontwikkelingen duidelijkheid te hebben over het al of niet voorkomen van vleermuizen. Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn opgenomen in de Europese Habitatrichtlijn en zodoende strikt beschermd. In de praktijk houdt deze beschermingsstatus in dat vaste verblijfplaatsen van vleermuizen niet verstoord of vernietigd mogen worden en dat in geval van onvermijdelijke schade een eventuele ontheffingsaanvraag aangevraagd moet worden bij het ministerie van LNV, waarbij eisen gesteld worden aan de uitvoering van de plannen.

2 Situatie

De locatie ligt in het stedelijk gebied van Winsum, ten oosten van de Onderdendamsterweg (figuur 1). De locatie bestaat onder andere uit een woning, twee schuren, verharding en een braakliggend terrein met langs de rand een bomenrij. De beoogde plannen bestaan uit de sloop van de bebouwing. Ter vervanging zullen nieuwe woningen worden gebouwd.

Figuur 1: Ligging van de onderzoekslocatie (bron: Google Earth).

3 Werkwijze

Vleermuizen

Bij onderzoek naar vaste verblijfplaatsen van vleermuizen adviseert de toetsende instantie Dienst Landelijk Gebied (DLG) minimaal vier nachtelijke bezoeken, verspreid over het jaar (zie ook kader Protocol voor Vleermuisonderzoek).

Er zijn dan ook vier nachtelijke bezoeken uitgevoerd op 10 juni, 16 juli, 4 en 22 september 2010. De bezoeken in de periode juni/juli hebben zich gericht op kraamkolonies/ zomerverblijfplaatsen en de bezoeken in de maand september op baltslocaties/ paarverblijfplaatsen.

Alle onderzoeken zijn uitgevoerd door één persoon en onder gunstige omstandigheden (>10°C, droog en weinig wind). Met behulp van een batdetector zijn (potentiële) invliegopeningen van vleermuizen in de aanwezige bebouwing nauwlettend in de gaten gehouden. Daarnaast zijn eventueel aanwezige vlieg- en jachtroutes (migratieroutes) en foerageergebieden van vleermuizen in kaart gebracht.

Protocol voor Vleermuisonderzoek

Vleermuizen zijn een belangrijke soortgroep binnen de natuurbescherming. Vleermuizen zijn echter moeilijk te inventariseren, vertonen specifiek gedrag en advies omtrent deze soortgroep is regelmatig complex. Tegen die achtergrond heeft het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus in het voorjaar van 2009 een protocol opgesteld voor de inventarisatie van vleermuizen en in 2010 een vernieuwde versie uitgegeven. Het doel van het protocol is bij te dragen aan de kwaliteit en uniformiteit in onderzoek, ook in de richting van ontheffingsaanvragen. Het protocol wordt ondersteund door Dienst Landelijk Gebied (Ministerie van LNV) en de Zoogdierverseniging.

Overige soorten

Voorliggend onderzoek heeft zich gericht op de soortgroep vleermuizen, maar en passant zijn relevante waarnemingen uit overige soortgroepen, zoals jaarrond beschermde nestlocaties van vogels, ook meegenomen tijdens het onderzoek.

4 Resultaten

Verblijfplaatsen vleermuizen

In de bebouwing zijn geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Vleermuizen maken gebruik van een netwerk van verblijfplaatsen, waardoor vleermuizen regelmatig wisselen van verblijfplaats. Hierdoor bestaat de mogelijkheid dat zich later alsnog vleermuizen gaan vestigen in het plangebied. Er zijn namelijk geschikte invliegopeningen in combinatie met ruimten (bijvoorbeeld spouwmuur) waar vleermuizen kunnen huizen. Aangezien in het najaar van 2010 geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen zijn aangetroffen, is het niet aannemelijk dat aankomende winterperiode (2010/2011) overwinterende vleermuizen aanwezig zijn in de bebouwing.

In de (eventueel) te verwijderen bomen op de onderzoekslocatie zijn geen holten aangetroffen die geschikt kunnen zijn als vaste verblijfplaats voor vleermuizen.

Gezien het mobiele karakter van vleermuizen is vleermuisonderzoek juridisch gezien slechts voor een bepaalde periode rechtsgeldig. Na overleg te hebben gepleegd met de afdeling Flora- en faunawet van het Ministerie van LNV blijkt dat er geen richtlijnen zijn voor hoe lang een vleermuisonderzoek 'houdbaar' is. Over het algemeen wordt een periode van één tot maximaal twee jaar aangehouden. Gezien de mogelijke (her)vestiging van vleermuizen in de toekomst wordt geadviseerd de volgende strategie aan te volgen:

Sloop vóór half maart 2011

Sloopwerkzaamheden die vóór circa half maart 2011 uitgevoerd worden kunnen - vanuit het oogpunt van vleermuizen - zonder nadere voorwaarden plaatsvinden.

Sloop in periode half maart 2011 t/m half maart 2013

- Indien de sloopwerkzaamheden uitgevoerd worden in de periode half maart 2011 tot en met half maart 2013, dient rekening gehouden te worden met de mogelijke (her)vestiging van vleermuizen;
- Om schade aan vleermuizen met zekerheid te voorkomen, dient in de actieve periode van vleermuizen - half maart t/m eind oktober - circa een week voorafgaand aan de geplande sloop een controlebezoek uitgevoerd te worden om na te gaan of vleermuizen, door bijvoorbeeld (her)kolonisatie, aanwezig zijn¹;
- Het wordt aangeraden, indien de planning het toelaat, niet te slopen in de meest kwetsbare perioden van vleermuizen. Deze kwetsbare perioden zijn globaal aan te geven als de voortplantingsperiode (1 mei - half juli) en de overwinteringsperiode (begin november - half maart).

Sloop na half maart 2013

Indien de sloop voor circa half maart 2013 niet haalbaar is, is een volledig actualiserend vleermuizenonderzoek in het seizoen voorafgaand aan de sloop noodzakelijk.

Vliegroutes vleermuizen

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gebruik kunnen maken van steeds dezelfde structuren om zich tussen hun verblijfplaatsen en foerageergebieden te verplaatsen. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag zijn dergelijke lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen en singels) beschermd, indien zij van wezenlijk belang zijn voor het functioneren en voortbestaan van populaties en wanneer alternatieve routes ontbreken.

Het uitgevoerde onderzoek naar vleermuizen heeft geen vliegroute aangetoond in of langs de rand van het plangebied. Langs de rand van de planlocatie blijven bovendien diverse opgaande elementen aanwezig die mogelijk in de toekomst nog als vliegroute gaan fungeren.

Foerageergebieden vleermuizen

Tijdens het gerichte onderzoek naar vleermuizen is vastgesteld dat het plangebied door een enkele Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger wordt gebruikt als foerageergebied. Langs de zuidrand van het plangebied is ook een Watervleermuis langsvliegend waargenomen. Voor de exacte locaties van de aangetroffen vleermuizen wordt er verwezen naar bijlage I.

Overige soorten

Tijdens het veldbezoek van 10 juni 2010 is in de woning een invliegende Gierzwaluw waargenomen. Ook waren vanaf deze invlieglocatie roepende jongen te horen. Er kan geconcludeerd worden dat het een broedlocatie van Gierzwaluw betreft. Een broedlocatie van Gierzwaluw is jaarrond beschermd. Andere broedvogels waarvan de nestlocaties jaarrond beschermd zijn, zijn niet aangetroffen in het plangebied en worden zodoende ook niet verwacht.

5 Conclusies

In de bebouwing is in zowel in de zomer- als najaarsperiode van 2010 geen vaste verblijfplaats van vleermuizen aangetroffen. Sloopwerkzaamheden die vóór circa half maart 2011 uitgevoerd worden kunnen - vanuit het oogpunt van vleermuizen - zonder nadere voorwaarden plaatsvinden.

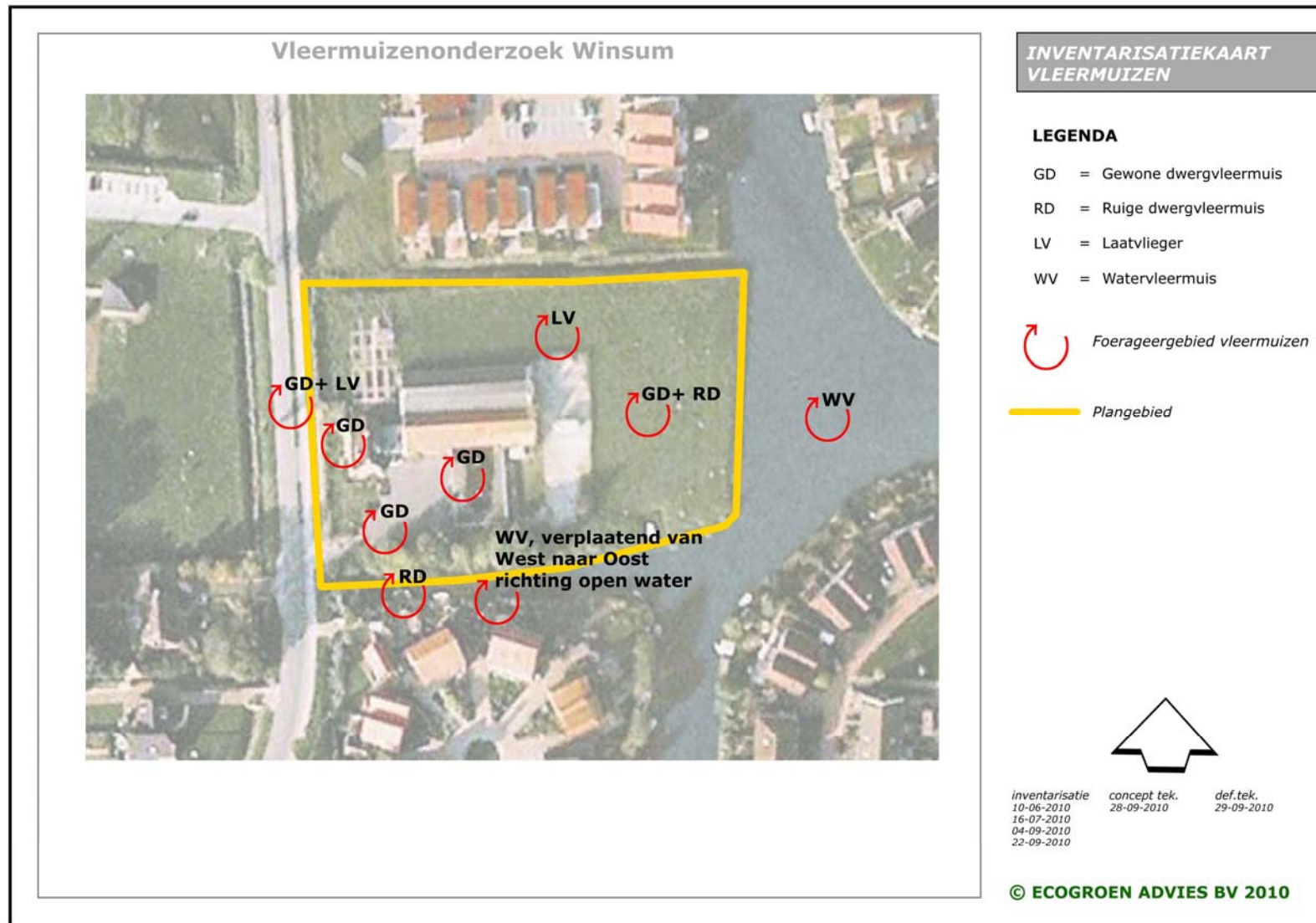
Indien de sloopwerkzaamheden na half maart 2011 worden uitgevoerd, is het van belang rekening te houden met de mogelijk (her)vestiging van vleermuizen in de toekomst (zie Hoofdstuk 4).

¹ Indien de sloop toch gepland staat in de overwinteringsperiode (begin november - half maart), dan is het van belang om circa eind oktober het controlebezoek uit te voeren.

Tijdens het veldbezoek op 10 juni 2010 is een invliegende Gierzwaluw waargenomen. Ook zijn jongen gehoord. De Gierzwaluw is zeer honkvast en keert ieder jaar terug naar de zelfde nestlocatie. Daarom is de nestlocatie van de Gierzwaluw streng en jaarrond beschermd.

Beoordeeld is dat in de omgeving voldoende geschikt biotoop aanwezig is om zelfstandig naar uit te wijken. Het betreft namelijk maar één broedpaar. Om alle negatieve effecten uit te sluiten en overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen, adviseren wij daarnaast om in de nieuwbouw meerdere nieuwe nestgelegenheden te creëren. Bijvoorbeeld met behulp van Gierzwaluwnestkasten, gebruik van zogenaamde Gierzwaluwdakpannen of het in metselen van speciale betonblokken, zie ook bijlage 2. Bij voorkeur dienen deze geschikte nestlocaties weer voor nieuwe broedseizoenen gereed te zijn, zodat te allen tijde netto geen afname van broedlocaties optreedt.

BIJLAGE I: INVENTARISATIEKAART VLEERMUIZEN

BIJLAGE 2: VOORBEELDEN INVLIEGOPENINGEN GIERZWALUW

